

lebensministerium.at

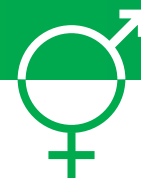

GHID PRIVIND INCLUDEREA DIMENSIUNII DE GEN ÎN DOMENIUL SILVICULTURII ÎN CONTEXTUL SCHIMBĂRILOR CLIMATICE

Introducere	3
1. Abordări conceptuale ale egalității de gen în domeniul silviculturii în raport cu schimbările climatice	6
2. Instrumente de valorificare a egalității de gen în domeniul silviculturii.....	10
Concluzii și recomandări.....	14

INTRODUCERE

La etapa actuală schimbările climatice, care generează un complex de probleme de interes global, se află în atenția tuturor statelor.

În viziunea experților, încălzirea globală implică, în prezent, două probleme majore pentru omenire: pe de o parte, **necesitatea reducerii drastice a emisiilor de gaze cu efect de seră** în vederea stabilizării nivelului concentrației acestor gaze în atmosferă care să împiedice influența antropică asupra sistemului climatic și să dea posibilitatea ecosistemelor naturale să se adapteze în mod natural, iar pe de altă parte, **necesitatea adaptării la efectele schimbărilor climatice**, având în vedere că aceste efecte sunt deja vizibile și inevitabile din cauza inerției sistemului climatic, indiferent de rezultatul acțiunilor de reducere a emisiilor¹.

În pofida tuturor eforturilor globale de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră, **temperatura medie globală va continua să crească în perioada următoare**, fiind necesare **măsuri cât mai urgente de adaptare la efectele schimbărilor climatice**. Astfel, **adaptarea la efectele schimbărilor climatice** trebuie să reprezinte un element important al politicii naționale.

În Republica Moldova, în contextul angajamentelor internaționale a fost elaborată Strategia națională de adaptare la schimbarea climei a Republicii Moldova. În vederea eficientizării răspunsului statului cu suportul proiectului ADA/ PNUD: „Suport pentru procesul național de planificare a adaptării Republicii Moldova la schimbările climatice” au fost elaborate mai multe documente în vederea adaptării specifice a sectoarelor sănătății, silviculturii, energetic, transport și infrastructură la efectele schimbărilor climatice.

Adaptare: Procesul de ajustare la clima actuală sau cea prognozată, precum și la efectele ei. În sistemele umane, adaptarea urmărește să modereze sau să evite daunele sau să exploateze oportunitățile benefice. În unele sisteme naturale, intervenția umană poate facilita adaptarea la clima așteptată și la efectele ei.

Conform definiției IPCC (Comitetul Interguvernamental privind Schimbarea Climei) adaptarea este procesul de ajustare a sistemelor naturale și antropice la variabilitatea climatică curentă sau la schimbările climatice de viitor, în scopul moderării daunelor sau explorării oportunităților de beneficiu (IPCC, TAR, 2001 p.995).

Totodată, politicile la nivel național, sectorial și local trebuie dezvoltate în baza abordărilor prin prisma drepturilor omului și egalității de gen, pe baza principiilor solidarității și coeziunii sociale.

Reiterăm faptul că *Parlamentul European*, recunoscând că schimbările climatice exacerbează discriminarea bazată pe sex, pe lângă celelalte efecte dezastruoase, subliniază faptul că schimbările climatice și efectele negative ale acestora ar trebui, de asemenea, considerate o problemă de dezvoltare cu implicații de gen, care afectează toate sectoarele (social, cultural, economic și politic), de la nivel local până la nivel global, și că sunt necesare eforturi concertate din partea tuturor părților implicate pentru a face astfel încât măsurile de reducere a schimbărilor climatice și a riscului de dezastru să respecte dimensiunea de gen, populațiile indigene și drepturile omului².

1 Ghid privind adaptarea la efectele schimbărilor climatice, București.
<http://www.meteoromania.ro/anm/images/clima/SSCGhidASC.pdf>

2 <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P7-TA-2012-0145&language=RO&ring=A7-2012-0049>

Statele lumii, prin aprobarea noii Agende de Dezvoltare Durabilă („Agenda 2030”)³, au confirmat angajamentul în vederea realizării dezvoltării durabile în cele trei dimensiuni – economică, socială și de mediu – într-un mod echilibrat și integrat. Sănătatea femeilor și a bărbaților, impactul schimbărilor climatice reprezintă subiecte de importanță majoră.

Obiectivele de Dezvoltare Durabilă (ODD) au scopul de a conserva și restaura utilizarea ecosistemelor terestre, cum ar fi pădurile, zonele umede, zonele uscate și muntoase până în 2020. *Promovarea gestionării durabile a pădurilor și defrișărilor pentru popas este de asemenea vitală pentru atenuarea impactului schimbărilor climatice. Trebuie luate măsuri urgente pentru a reduce pierderea habitatelor naturale și a biodiversității, care fac parte din moștenirea noastră comună* (ODD 15).

Totodată, printre obiectivele de dezvoltare durabile se regăsește Obiectivul 5, care prevede *realizarea egalității de gen și abilitarea tuturor femeilor și fetelor*.

Astfel, adaptarea și atenuarea schimbărilor climatice este esențială pentru protecția mijloacelor de bunăstare și realizarea unui progres continuu al dezvoltării durabile. Schimbările climatice afectează toți membrii societății, dar impactul acestora poate fi diferit asupra bărbaților și femeilor. Prin urmare, este important să înțelegem dimensiunea de gen atunci când se lucrează asupra măsurilor de adaptare/ de atenuare a schimbărilor climatice, având în vedere rolurile și responsabilitățile diferite ale femeilor și bărbaților în societate/ comunitatea acestora.

În acest context, a fost elaborat prezentul „Ghid privind includerea dimensiunii de gen în domeniul silviculturii în contextul schimbărilor climatice” („Ghidul”) în vederea fortificării capacității de adaptare a instituțiilor abilitate din Republica Moldova la efectele actuale și potențiale ale schimbărilor climatice, prin prisma dimensiunii de gen.

Scopul „Ghidului” constă în sensibilizarea de gen a specialiștilor abilitați din domeniul silviculturii în vederea integrării dimensiunii de gen în cadrul politico-regulamentar și în activitățile sectoriale în contextul schimbărilor climatice.

Obiectivele „Ghidului”:

- familiarizarea specialiștilor cu specificul dimensiunii egalității de gen în sectorul silviculturii în contextul schimbărilor climatice;
- asigurarea specialiștilor cu instrumente relevante în vederea valorificării dimensiunii egalității de gen în sectorul silviculturii în raport cu schimbările climatice;
- identificarea măsurilor speciale sensibile la gen privind adaptarea sectoarelor critice pentru a limita efectele negative prognozate ale schimbărilor climatice.

„Ghidul” este adresat autorităților centrale și locale, specialiștilor abilitați, dar și persoanelor interesate de subiect.

Prezentul „Ghid” va contribui la o înțelegere mai bună a impactului anticipat al **schimbărilor climatice din perspectiva de gen** și a factorilor favorizanți care condiționează deciziile și comportamentele femeilor și bărbaților în diverse situații.

³ <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

Pădurile reprezintă 30 la sută din suprafața Pământului, oferind habitate vitale pentru milioane de specii și surse importante de aer curat și apă; precum și ca fiind cruciale pentru combaterea schimbărilor climatice.

Astăzi suntem martorii degradării fără precedent a terenurilor și pierderii de teren arabil de la 30 până la 35 ori din rata istorică. Secetele și deșertificările sunt, de asemenea, în creștere în fiecare an, aducând pierderi în valoare de 12 milioane de hectare și afectând comunitățile sărace la nivel global. Din cele 8.300 rase de animale, cunoscute, 8% sunt pe cale de dispariție și 22% sunt în risc de dispariție.

Sursa: <http://www.undp.org/content/undp/en/home/mdgoverview/post-2015-development-agenda/goal-15.html>

I. ABORDĂRI CONCEPTUALE ALE EGALITĂȚII DE GEN ÎN DOMENIUL SILVICULTURII ÎN RAPORT CU SCHIMBĂRILE CLIMATICE

1.1. Concepte-cheie

Gender/ Gen se referă la caracteristicile femeilor și bărbaților construite social, exprimate prin rolurile și responsabilitățile socioculturale ale femeilor și bărbaților în orice societate. Majoritatea oamenilor se nasc cu sexul definit, dar ei învață normele și comportamentele corespunzătoare societăților lor, inclusiv interacțiunile cu persoane de același sex sau opus, în cadrul gospodăriilor casnice, în câmpul muncii, la nivel de comunități. Genul poate varia de la o societate la alta, în timp și spațiu.

Sexul se referă la diferențele biologice și fiziologice care definesc o persoană ca femeie sau bărbat, cum ar fi organele de reproducere interne și externe, precum și hormonii și cromozomii. Diferențele fiziologice dintre bărbați și femei sunt universale și, de obicei, determinate la naștere.

Rolurile de gen sunt comportamente învățate într-o societate concretă, comunitate sau grup social, în care oamenii sunt condiționați să perceapă activități, sarcini și responsabilități ca bărbat sau femeie. Aceste percepții sunt influențate de vârstă, clasă, castă, rasă, etnie, cultură, religie sau alte ideologii, și de mediul geografic, economic și politic. Rolurile de gen într-un context social dat pot fi flexibile sau rigide, similare sau diferite, complementare sau contradictorii.

Abordarea integratoare a egalității de gen (gender mainstreaming) este procesul de identificare și integrare a nevoilor și intereselor ale femeilor și bărbaților în fiecare program, politică, strategie, activități administrative sau financiare legate de măsurile de adaptare la schimbările climatice.

Analiza de gen este un instrument pentru a diagnostica diferențele dintre femei și bărbați în ceea ce privește activități specifice, condiții, nevoi, accesul la și controlul asupra resurselor lor și accesul acestora la beneficii de dezvoltare și de luare a deciziilor. Analiza de gen a acțiunilor privind schimbările climatice vizează integrarea celor două domenii (de gen și schimbările climatice) și oferă explicații cum impactul schimbărilor climatice și al inegalității de gen se condiționează reciproc.

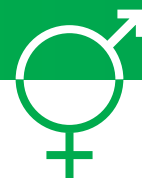
Evaluarea impactului de gen (GIA) este un tip de analiză de gen, care este folosită în special la analiza politicilor publice/ proiecte. Evaluarea impactului de gen poate fi efectuată:

- **Ex-ante:** Pentru a evalua efectele potențiale ale modificărilor propuse ale documentului de politici/ proiect. Această evaluare se efectuează în timpul etapelor de dezvoltare a unei politici sau legi (de exemplu, înainte de punerea în aplicare).

- **Ex-post:** Pentru a evalua efectele reale ale unei politici/ proiect sau ale unei legi în vigoare. Această evaluare se efectuează fie în timpul punerii în aplicare a unei politici de a monitoriza efectele sale asupra bărbaților și femeilor, sau după punerea în aplicare a unei politici sau legi, pentru a evalua efectele sale asupra bărbaților și femeilor.

Egalitatea de gen se referă la exercitarea de drepturi, șanse și de responsabilități egale de către bărbați și femei, precum și de băieți și fete, în toate sferele vieții. În domeniul silviculturii, egalitatea de gen se concentrează pe egalitatea de oportunități pentru bărbați și femei de a beneficia de politicile și serviciile din sectorul de referință.

Stereotipurile de gen – convingeri, idei, credințe care, limitând femeile și bărbații la rolurile tradiționale, afectează deciziile, valorile și comportamentul acestora în condițiile de adaptare la schimbările climatice.

1.2. Argumente în favoarea includerii dimensiunii de gen în domeniu

Abilitarea femeilor în silvicultură/ sectorul forestier poate crea oportunități semnificative de dezvoltare și genera beneficii colaterale importante pentru gospodăriile și comunitățile acestora, în special în zonele rurale. Având în vedere cunoștințele și rolul lor în sectorul forestier și silviculturii, femeile trebuie să fie reprezentate în mod satisfăcător în instituțiile relevante, acceptate ca părți interesate cu punctele de vedere și interese specifice și persoane care pot lua deciziile de transformare.

Eforturile de abilitare a femeilor în silvicultură/ sectorul forestier includ:

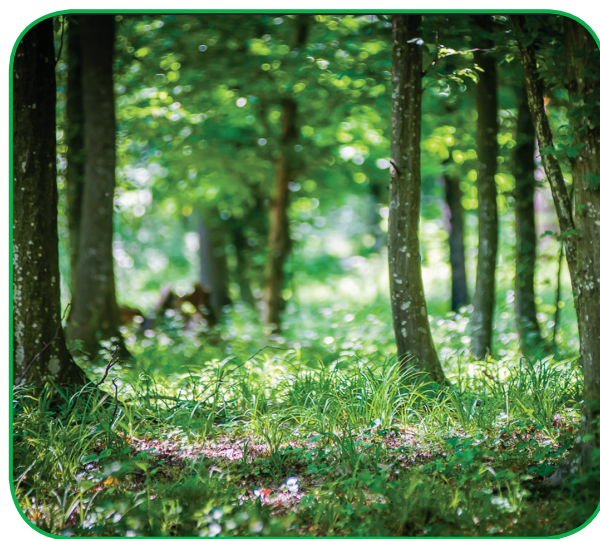
- pledoarie pentru adoptarea sistemelor de guvernare bune care prevăd mandatul sigur pentru femei;
- activități de cercetare și consolidare a cunoștințelor vizând explorarea și înțelegerea rolurilor, nevoile și dinamica specifice de gen;
- colectarea de date dezagregate pe gen pentru a monitoriza rolurile de gen în sector;
- aplicarea analizei de gen în proiecte și programe;
- atenție la aspectele de gen în activitățile de consolidare a capacităților;
- diseminarea datelor importante și faptelor legate de gen în silvicultură/ sectorul forestier.

<http://www.fao.org/forestry/gender/en/>

Pădurile au o contribuție semnificativă la dezvoltarea umanității, asigurând-o cu resurse de existență. Se estimează că aproximativ 1,2 miliarde de oameni depind de sistemele agroforestiere în administrarea sectorului agricol.

Identificarea și abordarea nevoilor femeilor și bărbaților reprezintă elemente critice pentru asigurarea succesului politicii în sectorul silvic.

Respectiv, integrarea dimensiunii de gen în politicile legate de silvicultură poate spori eficiența acestora.

PROVOCĂRI REFERITOARE LA EGALITATEA DE GEN ÎN SECTORUL SILVIC

- Femeile și bărbații din mediul rural au adesea cunoștințe dispersate în raport cu resursele forestiere și joacă roluri diferite în gestionarea pădurilor și plantațiilor. Femeile urmează practica tradițională de utilizare a sistemelor de producție agroforestiere, cum ar fi cultivarea fructelor și legumelor în grădină, colectarea și vânzarea lemnului și fructelor, individual sau în cadrul întreprinderilor mici. Acestea sunt, în primul rând, responsabile pentru colectarea lemnului de foc, pentru uz casnic, precum și plantelor/ fructe de pădure sălbatice pentru alimentare și tratament.
- Bărbații sunt mult mai implicați în activitățile care au un cost mai mare, cum ar fi

tăierea și prelucrarea lemnului. Cu toate acestea, rolurile de gen se schimbă, de exemplu, tot mai mulți bărbați împletesc coșuri din nuiiele, implicându-se alături de femei în producția de artizanat.

- Grupurile vulnerabile, cum sunt femeile sărace, în special cele în etate, din mediul rural, se confruntă deseori cu obstacole legate de energie (colectarea lemnului, care necesită și timp și muncă; deficitul de combustibil) și probleme de sănătate de la arderea și colectarea de lemn – ele fiind producătorii de energie primară și utilizatorii acesteia în gospodărie.
- Predominarea ideilor neotraditionaliste, care tratează femeile doar în contextul rolurilor casnice, al maternității, limitează oportunitățile de viață ale acestora etc.
- Lipsa evaluării impactului de gen asupra politicii din sectorul silvic duce la evaluări incomplete ale situației și subestimarea riscurilor, a impactului acțiunilor asupra femeilor și bărbaților etc.

TEZE ÎN FAVOAREA DIMENSIUNII DE GEN ÎN SECTORUL SILVIC

- Femeile și bărbații au diferite tipuri de cunoștințe/ experiență legate de energie, fie prin rolurile lor tradiționale, or netradiționale (în special, în gospodăriile conduse de femei), fie în calitate de profesioniști în sectorul silvic.
- Respectiv, politicile și intervențiile promovate în domeniu trebuie să țină cont de diferențele de gen, capacitățile diferite de a anticipa riscul, de ripostă și recuperare.
- Integrarea perspectivei de gen în programe va contribui la îmbunătățirea echității de gen în participare, beneficii și oportunități.
- Eficiența reducerii riscului calamităților, precum și a acțiunilor de prevenire, pregătire și ripostă va crește odată cu luarea în calcul a gradului diferit de vulnerabilitate a diferitor grupuri sociale și de gen.
- Femeile joacă un rol semnificativ în colectarea, producerea, distribuția și utilizarea produselor forestiere, în special în comunitățile sărace. Valorificarea acestor experiențe ar contribui la realizarea mai eficientă a proiectelor legate de silvicultură.

DE CE EGALITATEA DE GEN ÎN SECTORUL SILVIC?

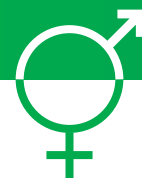
Având în vedere responsabilitățile femeilor, legate de asigurarea gospodăriilor cu produse alimentare și combustibil, reducerea resurselor forestiere sporește povara femeilor.

În Moldova:

- *Exploatațiile agricole sunt conduse preponderent de bărbați (64%);*
- *Femeile câștigă în medie cu circa 13% mai puțin decât bărbații;*
- *Femeile cheltuie zilnic pentru lucrări casnice cu 2 ore mai mult;*
- *Femeile beneficiază de pensii pentru limita de vârstă mai mici decât bărbații;*
- *Femeile sunt antrenate în activități aducătoare de venit într-o măsură mai mică decât bărbații.*

Sursa: www.statistica.md

- Accesul la serviciile energetice moderne care presupun și reducerea utilizării lemnului, contribuie la micșorarea sarcinilor casnice ale femeilor, oferindu-le mai mult timp pentru alte activități, precum educația, protecția sănătății și activități de antreprenariat ș.a.
- *Pe o scară mai largă, politicile echilibrate în sectorul silvic pot cataliza dezvoltarea națională și joacă un rol vital în reducerea sărăciei și atenuarea efectelor negative ale schimbărilor climatice.*

DE CE EGALITATEA DE GEN, SILVICULTURA ȘI SCHIMBĂRILE CLIMATICE?

Cercetările arată că plantațiile de copaci și pădurile sunt mai importante pentru femei în ceea ce privește mijloacele de subsistență decât pentru bărbați.

În Madagascar, într-o comunitate, femeile din grupurile sărace obțin 37% din venit din produsele forestiere comparativ cu 22% câștigate de bărbați.

În Andra-Pradesh, în unele zone, 77% din venitul femeilor a fost derivat din păduri.

EGALITATEA DE GEN, SILVICULTURA ȘI SCHIMBĂRILE CLIMATICE

Dimensiunea de gen în sectorul forestier vizează luarea în considerare a specificului de influențe ale factorilor politici, socio-economici, culturali etc. în contextul schimbărilor climatice asupra participării/ implicării bărbaților și femeilor în sectorul forestier

Pe parcursul vieții femeile au acumulat cunoștințe considerabile cu privire la resursele din sectorul silvic, inclusiv referitoare la metodele de colectare, de acumulare, explorare maximă și depozitare.

Respectiv, femeile nu sunt doar victime ale schimbărilor climei și degradării mediului, dar și agenți activi ai dezvoltării/ schimbării.

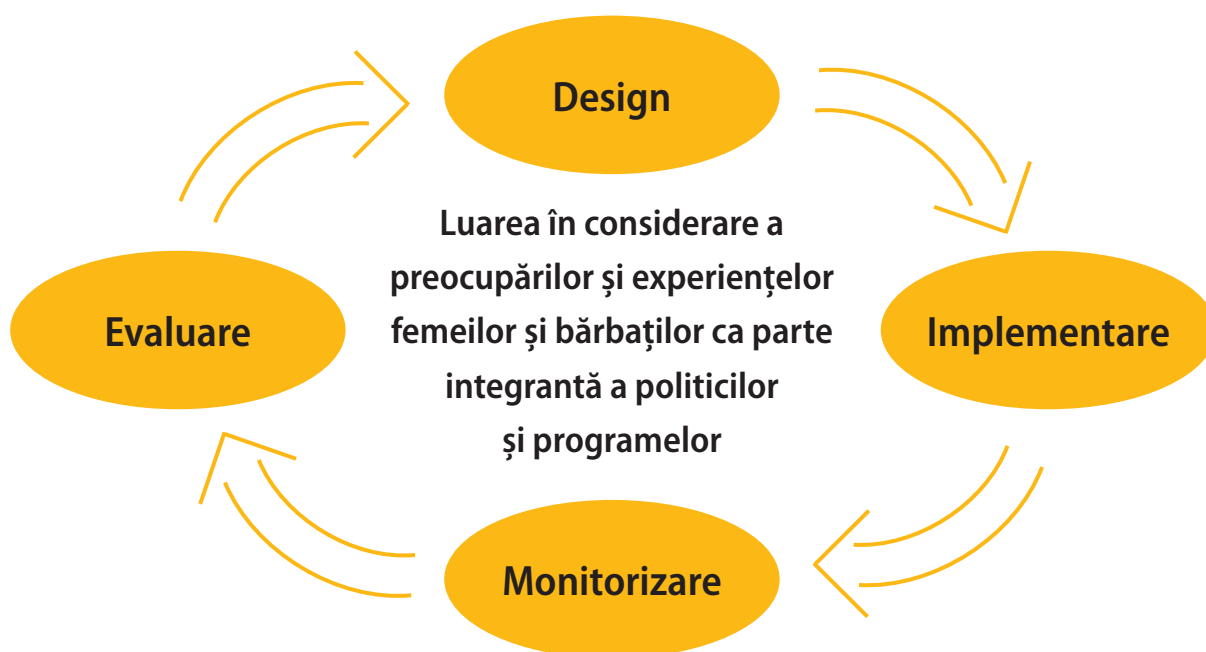

II. INSTRUMENTE DE VALORIFICARE A EGALITĂȚII DE GEN ÎN DOMENIUL SILVICULTURII

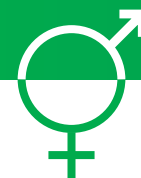
Abordarea integratoare a egalității de gen/ Integrarea dimensiunii de gen în politicile din sectorul silvic înseamnă pentru factorii de decizie identificarea în mod sistematic a efectelor politicilor/ acțiunilor asupra diverselor grupuri de femei și bărbați și soluționarea problemelor legate de **măsurile de adaptare la schimbările climatice**. Respectiv, acestea ar trebui să ia în considerare toate relațiile complexe dintre bărbați și femei, pentru a înțelege circumstanțele diferite în care aceștia trăiesc și activează în raport cu domeniul de referință și a analiza diferențele și diversitatea acestora.

Integrarea perspectivei de gen în planificarea și implementarea programelor

Gender mainstreaming
=
Evaluarea implicațiilor pentru femei și bărbați la orice acțiune planificată

Ignorarea dimensiunii de gen poate duce la evaluări incomplete ale situației și la subestimarea riscurilor. Or identificarea riscurilor și evaluarea acestora, având în vedere specificul de gen/ gradul diferit de vulnerabilitate, poate contribui la intervenții mai eficiente și cost-eficiente de reducere a riscurilor în cazul schimbărilor climatice.

INSTRUMENTE DE ANALIZĂ. METODA 4R

Metoda 4R ne oferă instrumente pentru discuții concrete privind modul în care perspectiva egalității poate fi integrată în domeniul particular sau în activitatea realizată, la fel, cum normele, în practică, guvernează munca noastră, limitează sau consolidează egalitatea de gen.

1R și 2R sunt metode cantitative de analiză și se referă la o revizuire sistematică a distribuției și utilizării resurselor.

3R și 4R sunt metode calitative și se referă la normele și valorile utilizate în activitățile comunității/ organizației/ instituției și la modalitățile de intervenție pentru schimbarea acestora.

1R – REPREZENTARE. Răspunde la întrebarea: **Câte femei și câți bărbați?**, oferind informații privind proporția femeilor și bărbaților aflați la toate nivelurile procesului decizional și în interiorul diferitor operațiuni, adică factorii de decizie, personalul și utilizatorii. Întrebările pot fi:

- Câte femei și câți bărbați sunt membri ai organelor de conducere/ manageri ai companiilor, structurilor ce activează în domeniu?;
- Cu câte femei și cu câți bărbați s-a luat legătura/ au fost consultați în procesul de luare a deciziilor?;
- Câte femei și câți bărbați beneficiază de asistență/ servicii în cadrul programelor/ proiectelor?;
- Câte femei și câți bărbați fac parte din echipa de implementare a programelor/ proiectelor?;
- Câte femei și câți bărbați fac parte din grupul-țintă al proiectelor, politicilor, programelor? etc.

2R – RESURSE. Răspunde la întrebarea: **Cum sunt alocate resursele pentru femei și pentru bărbați?**, oferind informații cum sunt împărțite resursele între femei și bărbați pentru diferite operațiuni (materiale, bani, timp, spațiu etc). Întrebările pot fi:

- Care sunt costurile femeilor și bărbaților pentru colectarea, transportarea și prelucrarea lemnului?;
- Care sunt veniturile bărbaților și femeilor în urma programelor/ proiectelor?;
- Cât timp alocă femeile și bărbații pentru utilizarea serviciilor din domeniul silviculturii?;
- Ce distanță parcurg femeile și bărbații până la serviciile necesare?;
- Ce tip de transport folosesc femeile și bărbații pentru transportarea produselor forestiere?;
- Câte femei și câți bărbați au fost asigurați cu echipamente necesare, instruiți din programe/ proiecte etc.

3R – REALITATE. Răspunde la întrebarea: **Care sunt motivele împărțirii pe sexe și ale alocării existente a resurselor între bărbați și femei?** Acestea sunt întrebări calitative care rezultă studiind 1R și 2R. Întrebările pot fi:

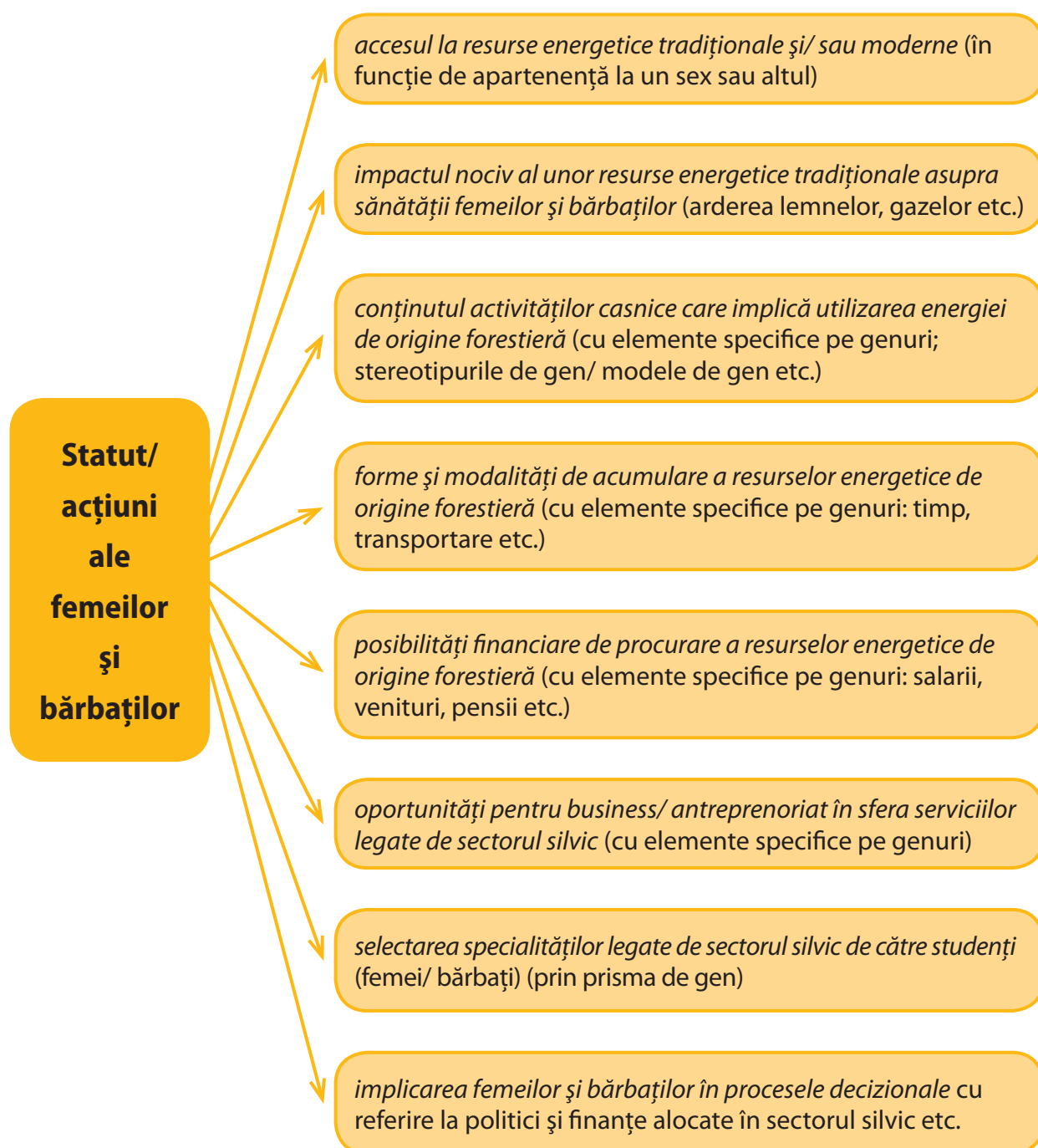
- De ce unor probleme diferite li se alocă timp/ atenție diferite la întâlniri și de către administrație (de ex. reabilitarea drumului central sau asigurarea cu lemne a persoanelor vulnerabile (f/b))?;
- Ce valoare este atribuită experiențelor și cunoștințelor femeilor și bărbaților în cadrul structurilor, instituțiilor, consiliilor?;
- Dacă femeile și bărbații au moduri diferite de acces la informații/ programe? De ce?;
- Care este influența stereotipurilor de gen, a normelor socioculturale asupra f/b la implementarea politicii? Și invers, cum diminuează politicile stereotipurile legate de modul de viață? Efectele;
- Cum pot fi schimbate metodele de lucru pentru ca femeile și bărbații să participe în mod egal? etc.

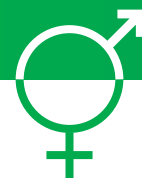
4R – REACȚII. Răspunde la întrebarea: **Cum răspundem la aspectele identificate?**

- Ce acțiuni sunt necesare pentru a remedia diferențele de gen identificate?;
- Care sunt cele mai bune metode pentru a majora implicarea femeilor în luarea deciziilor?;
- Care sunt cele mai bune metode pentru a facilita accesul la servicii pentru femei și bărbați?;
- Care sunt aspectele prioritare asupra cărora trebuie să se intervină? etc.

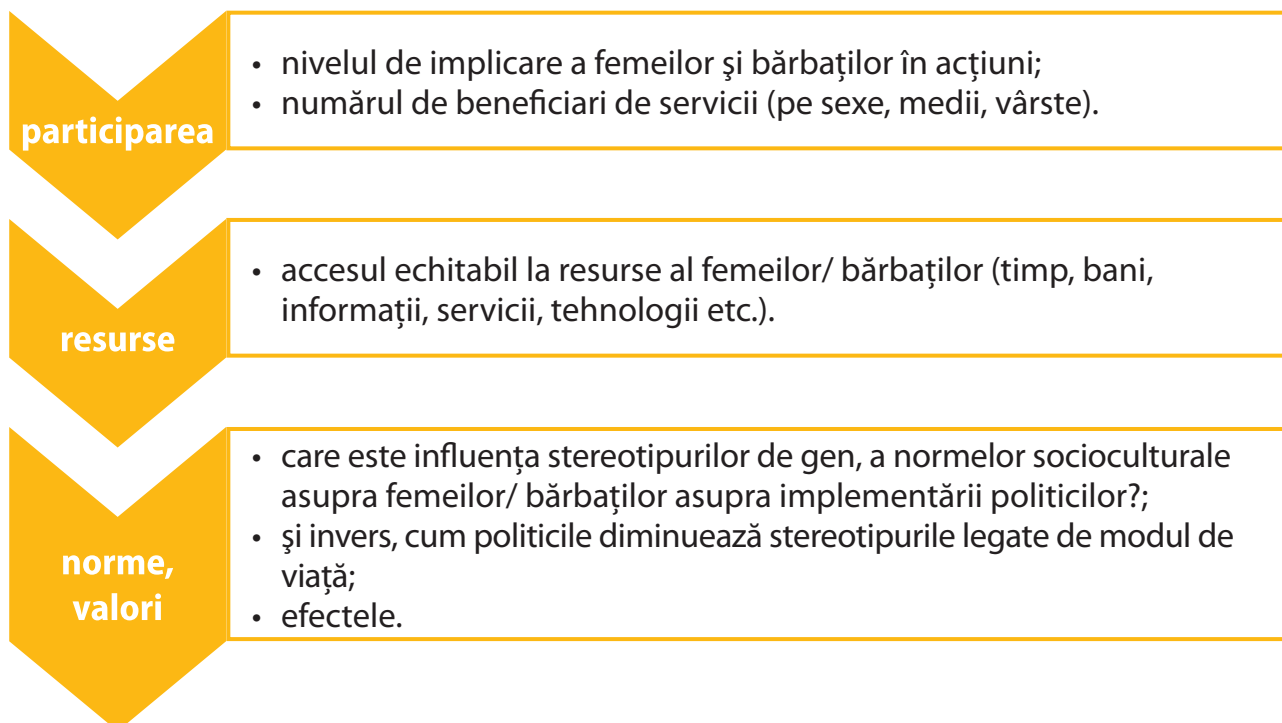
ELEMENTELE CE VIZEAZĂ DIMENSIUNEA DE GEN ÎN SECTORUL SILVICULTURII

ASPECTE-CHEIE PENTRU INTEGRAREA DIMENSIUNII DE GEN ÎN POLITICI

POTENȚIALI INDICATORI, CARE POT FI UTILI ÎN VEDEREA ELABORĂRII PROFILULUI SECTORIAL PRIN PRISMA DE GEN

- Populația din mediul rural pe sexe, grupuri de vârstă/ Populația totală;
- Rata bărbați/ femei cap de gospodărie – deținători de loturi de teren (cu titlu de proprietate);
- Rata bărbați/ femei conducători de întreprinderi de prelucrare a lemnului – acces la investiții în active materiale pe termen lung pentru dezvoltarea sectorului;
- Rata bărbați/ femei cap de gospodărie – beneficiari de credite pentru dezvoltarea afacerilor în domeniu;
- Rata bărbați/ femei cap de gospodărie – deținători de tehnică de prelucrare a lemnului;
- Rata cheltuielilor financiare pentru servicii de încălzire pe sexe/ cap de gospodărie, pe grupuri de vârstă raportate la venituri/ pe tipuri de căldură;
- Rata bărbați/ femei beneficiari de recompense în cazul riscurilor climaterice din sector;
- Forța de muncă în sector după nivelul de educație, pe sexe și medii/ ponderea angajaților în lucru cu normă incompletă;
- Numărul de ore consumate pe săptămână pentru activități casnice în gospodărie, pe sexe; pentru încălzire/ după tipul de încălzire;
- Numărul de studenți/ elevi care studiază în învățământul mediu de specialitate și superior în domeniul silviculturii;
- Rata femei/ bărbați în domeniul silviculturii/ poziții decizionale;

- Morbiditatea populației după cauze de boli, pe sexe și grupuri de vârstă/ în urma utilizării diferitor tipuri de încălzire etc.;
- Mortalitatea populației după cauze de deces, pe sexe și grupuri de vârstă/ în urma utilizării diferitor tipuri de încălzire etc.

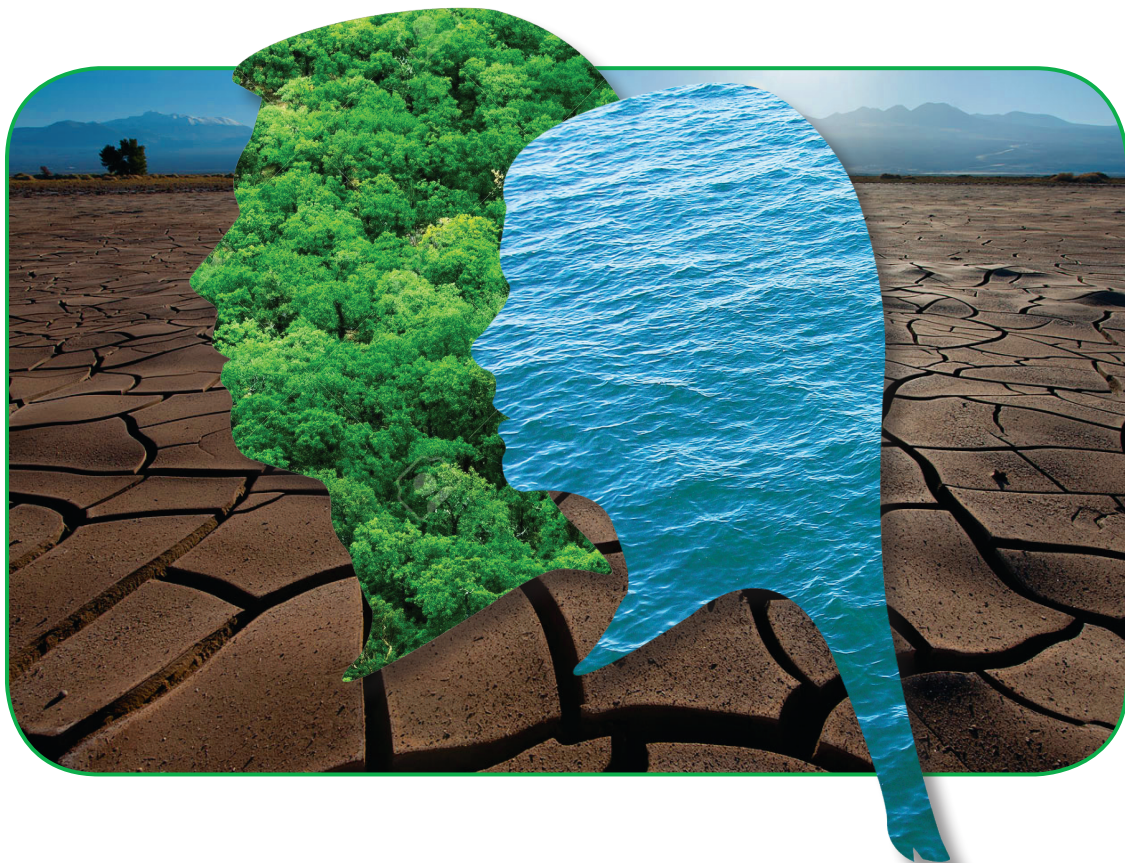
RECOMANDĂRI

- Dimensiunea de gen trebuie inclusă în documentele de politici, în procesul de realizare a activităților de adaptare în alocațiile financiare, în procesul de monitorizare și evaluare a schimbărilor climatice;
- Organizațiile locale ale societății civile, în special organizațiile ce reprezintă grupurile vulnerabile, inclusiv femeile, urmează să se implice activ în procesul de consultări publice referitoare la programele de adaptare;
- Trebuie fortificate capacitățile de înțelegere și susținere la nivel de guvern a intervențiilor privind reducerea riscului schimbărilor climatice prin prisma necesităților de gen;
- Problemele sectorului silvic trebuie abordate mai larg, atât în contextul planificării dezvoltării infrastructurii, cât și ținând cont de aspectele sociale care sunt importante pentru comunitățile rurale afectate de schimbările climatice (cum ar fi impactul schimbărilor climei asupra persoanelor în etate, influențele sociale și psihologice, care reduc calitatea vieții populației, măsurile necesare pentru asigurarea bunurilor și adaptarea managementului gospodăriilor, informarea populației);
- Sistemul educațional trebuie să contribuie la formarea deprinderilor de supraviețuire, în situații de calamități naturale la fete și băieți/ formarea parteneriatelor de gen în toate sferele;
- Se impune realizarea unor programe de informare și educare a diferitelor categorii de populație referitoare la impactul schimbărilor climei asupra vieții/ sănătății și formarea unui comportament responsabil și adecvat la femei și bărbați în timpul calamităților naturale;
- Strategiile de adaptare trebuie concentrate pe fortificarea capacităților adaptive la nivel comunitar și individual etc.;
- Este necesară crearea unei rețele naționale de instituții de cercetare și de grupuri de experți, constituite proporțional din femei și bărbați, care să asigure realizarea unor soluții inovatoare specifice contextului, în domeniul gestionării riscului schimbărilor climatice;
- Elaborarea metodologiei de colectare, procesare, actualizare, gestionare și diseminare a datelor, inclusiv a celor sensibile la gen, pertinente schimbărilor climatice referitoare la sectorul silviculturii etc.

REFERINȚE

- Gender mainstreaming in emergency management: opportunities for building community resilience in Canada // PHAC, Government of Canada, 2008
- Gender perspectives: integrating disaster risk reduction into climate change adaptation // UNISDR, 2008
- Gender sensitive disaster management: a toolkit for practitioners // Earthworm Books, 2008
- Stories from the Pacific: the gendered dimensions of disaster risk management and adaptation to climate change // AusAid, Government of Australia; UNDP, 2009
- Training manual on gender and climate change // Global Gender and Climate Alliance; IUCN; UNDP, 2008
- Gender Mainstreaming in Practice: A Toolkit. UNDP RBEC, 2007

© OFICIUL „SCHIMBAREA CLIMEI”, MINISTERUL MEDIULUI

DATE DESPRE PROIECT

Climate Change Office, Ministry of Environment
Republic of Moldova, Chisinau
156a Mitropolit Dosoftei street, office № 37
Tel./Fax: +373 22 719131

Oficiul „Schimbarea Climei”, Ministerul Mediului
Str. Mitropolit Dosoftei nr. 156 a, biroul nr. 37
MD 2004, Chişinău, Republica Moldova
Tel./Fax: +373 22 719131

Autoare: Valentina BODRUG-LUNGU, expertă în gender